



REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVA - REPUBLIC OF KOSOVO
KËSHILLI GJYQËSOR I KOSOVËS - SUDSKI SAVET KOSOVA - KOSOVO JUDICIAL COUNCIL
PANELI ZGJEDHOR PËR ANKESA DHE PARASHTRESA
IZBORNI PANEL ZA ŽALBE I PREDSTAVKE - ELECTION COMPLAINTS AND APPEALS PANEL

Abr.183/2025

IZBORNI PANEL ZA ŽALBE I PREDSTAVKE (IPŽP), u panelu sastavljenom od sudija: Violeta Husaj Rugova, predsedavajuća, Kujtim Pasuli i Ramush Bardiqi, članovi, odlučuju po žalbi Nevladine organizacije Dilberizim i i Centar za rodnu ravnopravnost (CEL Kosovo) sa sedištem u Prištini, podneta protiv Političkog subjekta, Koalicije za porodice sa sedištem u Prištini, zbog kršenja Kodeksa ponašanja političkih subjekata, njihovih simpatizera i kandidata, tokom predizborne kampanje, za Opšte izbore za Skupštinu Republike Kosovo koji će se održati 09.02.2020, na sednici panela održanoj 27.01.2025. doneta je sledeća:

ODLUKA

I. Prihvataju se osnovana žalbe Nevladine organizacije Dilberizim i Centra za rodnu ravnopravnost (CEL Kosovo) sa sedištem u Prištini, Abr.183/2025, od 24.01.2025 i Abr.196/2025 od 25.01.2025.

II. Politički subjekt Koalicija za porodice sa sedištem u Prištini, zbog kršenja Kodeksa ponašanja političkih subjekata, njihovih simpatizera i kandidata, kažnjava se novčanom kaznom od 7.000 (sedam hiljada) evra.

III. Subjektna koalicija za porodicu, sa sedištem u Prištini, dužna je da novčanu kaznu izrečenu u tački -II- dispozitiva ove odluke plati u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ove odluke.

Obrazloženje

IPŽP je 24.01.2025.godine primio pritužbu Abr.183/2025 od Nevladine organizacije Dilberizim i Centra za rodnu ravnopravnost (CEL Kosovo) sa sedištem u Prištini, u kojoj se ističe da je u javnoj reakciji na Fejsbuk mreži 23.01.2025, kandidat za poslanika iz političkog subjekta Koalicija za porodicu Eman Rahnmani je u svom javnom postu izjavio: „Ne postoje brakovi između muškarca i muškarca, nema brakova između žene i žene“. „Ko god da ovako uči našu decu ovako, sram vam bilo! Takođe, u javnoj reakciji na društvenoj mreži Fejsbuk od 23.01.2025, kandidatkinja za poslanika Koalicije za porodice Laureta Rexha je u svom javnom

postu izjavila: „*Podsećamo građane da naša inicijativa nema za cilj nasilje nad njima kao zajednici u bilo kom obliku, već zaštitu našeg ljudskog dostojanstva i kontinuiteta života kao i budućnost naše dece od naše od naše degeneracije i propadanja, koje je ključ zdravog i uspešnog društva u punom smislu te reči*“

Čak je i kandidat za poslanika iz istog političkog subjekta, Asdren Bitiqi, putem video snimka koji je objavio na svom Fejsbuk profilu 23.01.2025, izjavio da se „Od danas sloboda izražavanja na Kosovu promenila. IPŽP je kaznio koaliciju za porodicu sa 4.500 evra, zbog pritužbe NVO „Dilberizem“ koja štiti prava LGBT zajednice, navodeći da u izbornoj trci naši kandidati koriste „diskriminatorne reči“ i „govor mržnje“ jer obećavamo narodu da nećemo dozvoliti istopolnu decu, da nećemo dozvoliti istopolne brakove preraspodela i mnoge druge društvene anomalije“.

Podnosilac žalbe ističe da upotreba izraza „od degeneracije i urušavanja“ u ovom kontekstu stigmatizuje učenje dece o rodnoj ravnopravnosti i pravima LGBTI zajednice – pozicioniranjem ovih osoba kao degenerisanih i urušenih, kao i opasnosti za zdravo kosovsko društvo, a to predstavlja, prema podnosiocu žalbe predstavlja diskriminatorski jezik. Podnosilac žalbe takođe naglašava da upotreba izraza „druge društvene anomalije“ za istopolne brakove, promenu pola, promenu pola i usvajanje dece od strane LGBT+ predstavlja diskriminatorski i uvredljiv jezik koji krši zakonske i etičke standarde i takođe podstiče podele i strah u društvu.

Kao dokaz u žalbi priložio je [linkove https://www.facebook.com/share/p/15fjMF43ee/](https://www.facebook.com/share/p/15fjMF43ee/)

<https://www.facebook.com/share/p/19obfdU61E/> <https://www.facebook.com/share/p/15flkutk7Ks/> eeee

<https://www.facebook.com/reel/3973860986203897>

IPŽP je 25.01.2025.godine primio pritužbu Anr.196/2025 od Nevladine organizacije Dilberizim i Centra za rodnu ravnopravnost (CEL Kosova) sa sedištem u Prištini, u kojoj je naglašeno da je na mitingu održanom 24. januara 2025. godine u Gnjilanu, Koalicija za porodicu, podsticala mržnju i podelu prema LGBT+ zajednici, koristeći pogrdne izraze koji su u suprotnosti sa poštovanjem tolerancije, demokratskog izbornog okruženja i vladavine prava i izbornog zakonodavstva na snazi. Podnosilac žalbe je dalje naglasio da je kandidat Eman Rahmani podstakao podelu kosovskog društva, gde je predstavio LGBTI+ ljude i njihove potencijalne pristalice protiv države i protiv građana Republike Kosovo, ističući „*Zbog toga građani treba da daju svoju zahvalnost svima koji su obmanjivali i varaju u svakoj izbornoj kampanji, a onda će njihovi građani biti odgovorni za vlast kada su u pitanju Republike Kosovo, protiv interesa naše zemlje, našeg naroda i našeg društva*“.

Ističu i da je kandidat za poslanika ovog političkog subjekta Jeton Hadžimustafa u svom javnom postu naveo : „*Zapamtite odgovornost koju ćete preneti na stranku za koju ćete glasati i kakvu štetu ona može da nanese njihovoj budućnosti degenerativnim pojavama koje im se serviraju.*

Podnosilac žalbe ističe da su kandidati ovog političkog subjekta pokazali nepoštovanje i predrasude u odnosu na odluku IPŽP-a, suprotstavljajući se principima mirne izborne atmosfere i poštovanja vladavine prava, te je zatražio da IPŽP utvrdi kršenje Izbornog zakona od strane Koalicije za porodicu i kandidata, Eman Ramanija Fatmira Smajlija, Ferida Aganija i Jetona Hadžimustafe i da maksimalno sankcioniše Koaliciju za porodicu i kandidate za upotrebu podstrekačkog i diskriminatorskog jezika, da javno zahteva od Koalicije za porodicu da povuče

diskriminatorske izjave i javno se izvini LGBTI+ zajednici, kao i da obezbedi poštovanje demokratskog zakona u izbornoj kampanji.

Kao dokaz u žalbi, priložio je izjave Ferida Aganija, Fatmira Smajlija, Emana Rahmanija i mesto kandidata Jetona Hadžimustafe.

Podnosilac žalbe je dalje tražio od IPŽP-a da utvrdi kršenje Izbornog zakona od strane Koalicije za porodicu i kandidata Emanu Rrahmanija, Visara Korenice, Laurete Rexhe i Asdrea Bitiqija, da preduzme kaznene mere protiv Koalicije za porodicu i kandidata zbog upotrebe uvredljivog i diskriminatornog jezika, i da javno zatraži od Koalicije za porodicu da povuče diskriminatorsku javnu izjavu prema LGB+, kao i da obezbedi da politički subjekti poštuju demokratske standarde i zakone koji su na snazi tokom izborne kampanje.

IPŽP je 25.01.2025. godine uputio zahtev za odgovor Koaliciji za porodicu, povodom žalbe Abr.183/02025 koju su podneli Nevladina organizacija Dilberizam i Centar za rodnu ravnopravnost (CEL Kosova), dok je 26.01.2025. IPŽP uputio zahtev za odgovor Koaliciji za porodicu u vezi sa pritužbom Abr.196/2025 koju je podnela Nevladina organizacija Dilberizam i Centar za rodnu ravnopravnost (Centar za rodnu ravnopravnost Kosova), međutim, Koalicija politički subjekat Koalicija za porodicu nije odgovorila ni u predviđenom roku do 27.01.2025. godine, kao ni kasnije.

Panel je, u skladu sa članom 9 stav 5, podstav 5.5 Uredbe br. 01/2024, o procedurama za podnošenje i odlučivanje o žalbama IPŽP-a, i članom 84 stav 1 Zakona br. 05/L-031, o Opštem upravnom postupku, u cilju ekonomičnosti postupka, spojio je žalbe Abr.183/2025 i Abr.196/2025, koje su tretirane jednom odlukom, pa se procesuiranje ovih pritužbi vodi pod zajedničkim znakom Abr.183/2025. zbog slične prirode pitanja koja je ista organizacija podnela protiv istog političkog subjekta Koalicije za porodicu, kako po sadržaju, tako i po tvrdnjama iznetim u pritužbama.

Panela, nakon uvida u sve spise predmeta u skladu sa članom 117. stav 3. ZOI, konstatuje da su pritužbe osnovane.

Panel je, nakon uvida u dokumentaciju koja je data kao materijalni dokaz u pritužbi, koju je sačinila Koalicija za porodicu, odnosno kandidati za poslanike, gde se vidi da su izrazi poput: „*sram vas bilo*”, zatim „*zaštita našeg ljudskog dostojanstva i kontinuiteta života, kao i budućnost naše dece od degeneracije i propadanja, društvene anomalije i generativne pojave*”. procenjuje da je upotreba takvog jezika je u suprotnosti sa članom 34. stav 1. tačka 1.11. ZOI, koji propisuje: „*U periodu kampanje, političkom subjektu, njegovim simpatizerima ili kandidatima zabranjeno je da: 1.11) upotrebljavaju jezik, u pisanoj ili usmenoj formi, koji podstiče ili provocira, ili koji može podsticati ili uticati na neko drugo lice, ili podstaći da izvrši nasilje ili delo protiv drugog lica mržnje prema drugima ili objavljivanjem ili korišćenjem fotografija, simbola ili bilo kog drugog materijala koji ima ili može imati takav uticaj*”.

Kodeks ponašanja, prema mišljenju Panela, obavezuje sve političke subjekte, kandidate, članove subjekata i njihove simpatizere da poštuju ovaj kodeks kako bi se stvorili uslovi da u periodu kampanje delovanje političkih subjekata bude u atmosferi tolerancije, demokratije, mira i poštovanja vladavine prava.

Stoga je panel našao da je jezik koji koristi politički subjekat Koalicija za porodicu, prema LGBTI + na društvenoj mreži, je u suprotnosti sa Kodeksom ponašanja političkih subjekata, njihovih simpatizera i kandidata, odnosno, sa odredbama člana 34. stav 1. tačka 1.11. Zakona o političkim partijama, koji definiše zabranjeno delovanje političkih subjekata. U ovom slučaju je uzet u obzir kontekst i svrha u kojoj je jezik korišćen prema zajednici, činjenica da su izjave objavljene na društvenoj mreži Fejsbuk, pa je, prema oceni Panela, upotreba takvog jezika namenjena uvredi, ocrnjivanju i istovremeno se posmatra kao izrazi sa prezrivo ili pogrdnim prizvukom. Upotreba termina kao što je „degenerativno“ i sugestija o mogućim negativnim uticajima na budućnost dece može da izazove neželjene reakcije i stvori podele, zbog svog sadržaja, što se može tumačiti kao kampanja zasnovana na strahu i predrasudama. Pravila koja regulišu izbornu kampanju nalažu da politički subjekti i njihovi predstavnici izbegavaju upotrebu uvredljivog, omalovažavajućeg i govora mržnje, pa je, prema oceni Panela, upotreba ovog jezika od strane kandidata za poslanike narušila izbornu etiku i standarde ponašanja u predizbornoj kampanji. Takvo ponašanje podriva demokratski proces i promovisanje slobodnih i fer izbora. Prilikom izricanja novčane kazne, IPŽP je uzeo u obzir kontekst da je izjava data tokom izborne kampanje i da se izrečene rečenice odnose na određene grupe i kao takve sadrže elemente podsticanja na mržnju, diskriminaciju i kršenje prava pomenutih grupa.

Panel je prilikom određivanja visine kazne kako je navedeno u odredbi ove odluke uzeo u obzir sve sledeće okolnosti: prirodu povrede i njen potencijalni uticaj na predmetni izborni proces, obim i težinu povrede, povrede važećih izbornih pravila koje je predmetni subjekat učinio na ovim izborima, odnosno činjenicu da je isti subjekat u ovoj predizbornoj kampanji u dva navrata osuđivan zbog upotrebe govora mržnje, ali je uprkos tome nastavio da ponavlja prekršaj. Prilikom izricanja kazne, veće je uzelo u obzir činjenicu da predmetni politički subjekat nije korisnik fonda za finansiranje političkih subjekata iz budžeta Republike Kosovo.

Stoga, u vezi sa ovim pitanjem, IPŽP smatra da je podneta žalba osnovana u skladu sa zakonskom odredbom člana 117. stav 3. Zakona br. 08/L-228 o Opštim izborima u Republici Kosovo.

Iz gore navedenih razloga, a u skladu sa članom 34. tačka 1.11), članom 118. stav 1. i članom 120. stav 1. tačka 1.3. ZOI, odlučio je kao u odredbi ove odluke.

Izborni panel za žalbe i predstavke

Abr.183/2025, od 27.01.2025.godine

Predsedavajuća panela
Violeta Husaj Rugova

Pravni savet: Protiv ove odluke dozvoljena je žalba, u skladu sa članom 118. stav 4. ZOI, Vrhovnom sudu Republike Kosovo, u roku od četrdeset osam (48) sati od trenutka prijema ove odluke.